

fæstede en Karl. Det var en Mand, der ingen Karl kunde have, fordi han var en Fremskridtsmand, der forlangte at faa fejlet i sin Stald. Paa alle andre Maader var det et godt Sted at være; men i de Tider var det ikke Skik og Brug at bruge Kost i Stalden. Man rodede sædvanligvis kun det værste Skidt ud med en Skovl. Men Karlen, der denne Dag lod sig fæste til dette Sted, overvejede fornuftigt med sig selv: „Skidt med det! Naar jeg gaar og fejer i Stalden, kan jeg da ikke bestille noget andet saa længe“.

Færgefart og „Bro“ fra Agersø til Stignæs i gamle Dage.

I gamle Dage, da man hverken havde Postdamper eller Motorbaade i daglig Forbindelse til Skælskør Købstad, gik en meget stor Del af Samkvemmet mellem Agersø og Omverdenen over Ruten *Agersø Bro* (nu Havn) til *Skovbroen* ved den sydlige Ende af *Stignæs Skov*.

Om alt dette fortæller en 97-aarig Mand, født 1847, meget tydeligt:

— Skovbroen, der nu til Dags er en lang Bro, slaaet ud af Pæle og Brædder, bestod i tidligere Tider kun af nogle store runde Sten, der var lagt paa Række et lille Stykke ud i Vandet.

I det nuværende Skovfogedhus, i Skovens sydlige Ende, boede i min Ungdom *Anders Skovfoged*, som tillige var *Færgemand*.

Til Hjælp ved Færgefarten havde han sine to Sønner, *Rasmus-* og *Per Andersen*.

For en Betaling af en Rigsort = 48 Øre gjorde Færgemanden Turen fra Skovbroen ved Stignæs Skov

til Agersø Bro. Bestilte de rejsende ham til at vente ovre paa Agersø, beregnede han sig desuden lidt Ventepenge.

Anders Skovfoged og hans Sønner var kendte for at være meget søvante og dristige Færgefolk. I Storm eller stille, Nat og Dag kunde Folk altid regne med at blive sat over til *Agersø* og *Omø*. Meget af denne Grund var det vel, at dette Færgested blev saa stærkt benyttet, og at Færgefolkene kunde lægge Penge op.

I en ret ung Alder fik Anders Skovfogeds ene Søn, Per Andersen, Gaard i *Nored*, og Rasmus passede derefter i mange Aar ene Færgefarten for sin Far, skønt han vist næppe var helt tilfreds i Tjenesten. For de indtjente Færgpenge — klagede han — maatte han aflevere til Faderen; og Passagererne gav næsten aldrig Drikkepenge.

Da imidlertid Anders Skovfoged afgik, overtog Rasmus Færgefarten for egen Regning, og efter Aars Forløb kunde *han* købe Gaard paa *Agersø* — en god Gaard paa nogle og fyrretyve Tønder Land for den overkommelige Pris af 300 Rgdlr. og mod at give Sælgeren, en gammel Ungkarl, Opholdet til hans Dødedag.

En anden i Nutids Øjne ejendommelig „Færgefart“ fortjener at nævnes:

Helholmølleren sejlede, saafremt Vejret tillod det, to Gange om Ugen over under Klinten ved *Holten* og lagde til under Edvard Andersens Lod (nuværende Ejer) tæt ved den Opkørsel, der her er skraas opad Klinten. Til dette Sted kom da Holtenboerne kørende eller bærende med Sæd til Mølle, og *Helholmølleren* fik den om Bord i sin Baad, sejlede

hjem med den og kom efter nogle Dages Forløb tilbage med den formalede Sæd.

Over Isen.

Livlig Baadfart har der altid været fra Agersø og Omø til Stignæs Kyst samt til Øernes Købstad, Skælskør; men det indtraf med strenge Vintre, saa Øboerne kunde færdes over Isen paa Agersø Sund.

Isen kunde være sikker overalt; men det var gammel Erfaring, at Isen dannede den sikreste „Bro“ i lige Flugt fra *Agersø Bro (Havn)* til *Batteriet ved Nordenden af Stignæs Skov*.

Laa der Sne paa Markerne, og Øboerne kom kørende i Kaner over Isen fra Agersø Bro til Batteriet ved Skoven, saa fortsatte de i lige Flugt over Fladvandet til *Mindeshoved* og videre skraas op over Markerne til *Nored* op forbi J. P. Mikkelsens (nuværende Ejer) Gaard ned til Isen paa *Skælskør Fjord* og ind ad denne til *Købstaden*. Hele Læs Sæd og Kul har Øboerne paa Slæde eller Vogn kørt over Isen til og fra Skælskør.

Sjældent skete der under denne Færdsel over Isen *Drukneulykker*. Kun naar yngre Mennesker ikke regnede med de ældres Erfaringer, gik det galt. Saaledes var et Par unge Mennesker, en Søn og en Karl fra en Gaard paa Magleby Mark, en streng Vinterdag gaaet over Isen til Agersø med en Hund, som nogen Familie af dem derovre paa Øen skulde have. Godt kom de til Agersø, og da de skulde ad Hjemvejen, fulgte Manden, de havde besøgt, dem paa Vej et Stykke ud over Isen og formanede dem ved Afskeden at fortsætte i lige Flugt over Isen til Batteriet ved Stignæs Skov.

Men ak! da de unge Menneskers Følgesvend fra Agersø et Øjeblik efter drejede sig om for at se efter dem, da var de forsvundet, og — et Par Aalestangere, der gik paa Isen et Stykke nord oppe, raabte til ham: „Dem er der aldrig mere nogen, der faar at se; de gik i en Vindvaage, og Strømmen førte dem ind under Isen med det samme“.

De unge Mennesker var veget af fra den anviste „Vej“ over Isen for at skyde Genvej hjem.

Og Dagen efter kørte Øboerne over Isen fra Batteriet paa Stignæssiden til Agersø Bro med hele Læs Kul!

Lidt om et Sygehusophold i gamle Dage.

Naar man ser, hvad der i vore Dage bliver gjort for syge Mennesker, og ser de Hospitaler, der staaer til Raadighed og stadig bygges, da virker det overvældende at høre, hvad den fuldt troværdige Mand, pens. Statsbaneformand Sørensen, Slagelse, født i *Ringsted* 1858, opvokset i *Kværkeby*, har at fortælle om en Kur, han gennemgik i 1870erne paa *den gamle Sygestue i Ringsted*, medens han tjente som fattig Karl paa en større Gaard i *Kværkeby*.

— En Dag fik en Rem paa Tærskæværket fat i mit højre Trøjærme og trak Armen rundt med Remskiven.

Da de fik standset Maskinen, kunde de nok se, at den ikke var helt gunstig med mig, og sendte Vogn til *Ringsted* efter Doktoren. Da han kom, sagde han: „Ja, Armen er brækket to Steder, baade i Over- og Underarm. Vi maa hellere faa Knægten paa Sygestuen“. Og jeg kom paa Vognen til Byen sammen